

schouwen, alsof er een God was. Gods bestaan rust op een beschouwing van den menschelijken geest. God is een transcendentale fictie.

Zoo is dus in het laatste deel van Kant's filosofie (ook voor de Religionsphilosophie zou dit aangetoond kunnen worden) God geen integreerend deel van zijn systeem. Uit God worden de normen niet afgeleid. Het algemeene menschbewustzijn (Bewusstsein überhaupt) schept de normen.

Uit deze enkele trekken, waarmee we de filosofie van Kant in hare hoofddeelen karakteriseerden, blijkt, dat zoowel op het gebied van het kennen, als van het handelen, als van de schoonheidsbeoordeeling, de grond voor de geldigheid der wetten niet ligt in God, maar in den mensch.

Kant's filosofie is niet theocentrisch, maar anthropocentrisch.

Zijn filosofie is niet theïstisch, maar in den diepsten grond atheïstisch.

Daarom kan de Christelijke filosofie zich nooit bij Kant aansluiten.

Om haar 's levens wil zal zij het Kantianisme met alle kracht moeten bestrijden.

T. HOEKSTRA.

UIT DE SCHRIFT.

Gebedsroeping.

Vooris zonde de Heere. Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hare zonde zeer zwaar is, zal ik nu afgaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben, en zoo niet, ik zal het weten....

En Abraham trad toe....

Genesis 18:20-23.

Met vernieuwde kracht herinnere de gemeente des Heeren zich in dezen tijd, hoe zij geroepen is in voorbede bij God op te treden voor de wereld.

De Augustusmaand brengt ons immers tot herdenking van zoo schrikkelijke dingen in het volkerenleven; te schrikkelijker wijl deze dingen niet enkel in het verleden liggen, maar de stroom van rampen, die vóór tien jaren losbrak rusteloos voortgaat zich over de naties uit te breiden. In pijn wentelt zich de wereld, en hoere pogingen tot genezing zijn al mislukt; een fatale factor schijnt alle wederopbouw met vruchteloosheid te treffen.

En intusschen gaan de volkeren voort de ongerechtigheden te vermenigvuldigen en zich onder de oordeelen Gods te verharderen. Het is in deze jaren, alsof de drie mannen uit Abraham's geschiedenis opnieuw op weg zijn om de zonde der wereld te bezien, en hare verwoesting te gebieden.

* * *

Op de hoogte tegenover de steden der vlakte staat Abraham.

Hoe rijk gezegend is hij.

Zoo pas nog kondigde 's Heeren eigen mond hem aan, dat het heilig zaad zou komen, waaraan Abraham's geloofsverwachting hing; — de geboorte van Izak, van hem uit wien God de Christus zal voortbrengen, is aanstaande.

De aartsvader is in heilige verrukking. Met blinkend gelaat wandelt hij naast God over de berg-hoogten. Welk eene wereld van uitzichten heeft de Heere hem ontsloten!

Hoe hoog is de weelde van het hart, dat na lang wachten en begeerig uitzien den Christus ontvangen mag!....

Maar nu heeft de Almachtige vervolgens aan Abraham het oordeel bekend gemaakt, dat over Sodom hangt.

Dat is het tegenstuk.

Twee dingen brengt God in éene komst; de zaligheid in Abraham's tent, en de verdooening over de wereld. De Christus komt, en tegelijk komt het oordeel over Sodom. Het licht brengt de schaduw. Het Licht der wereld werpt ook de groote wereldschaduw. Christus is gezet tot een val en opstanding. Het zal eenmaal in den Grooten Dag zoo zijn, het is nu zoo, en het was reeds zoo bij de komst van het heilig zaad in Izak.

Abraham gezegend, Sodom verwoest.

Nu staat de Heere daar met den aartsvader op het gebergte tegenover de steden der vlakte. En Hij heeft, na Abraham gezegend te hebben, hem Zijn plan met Sodom bekend gemaakt. „Zal ik voor Abraham verbergen, wat ik doe?”

En dan zwijgt God.

Waarom?

Om aan Abraham de gelegenheid te geven tot spreken. Om hem den weg te openen voor zijn biddend pleiten. Om hem nu zijne roeping, zijne gebedsroeping te doen gevoelen. God wacht als 't ware, om te zien, waarloze Abraham's zegen hem dringen zal; of die zegen hem nu brengen zal tot innerlijke bewogenheid met het lot der wereld. Daarom zegenit God hem eerst, en zegt hem daarna Zijn plan over Sodom.

En gelijk de Heere bedoelt, zoo geschiedt ook. Want nu lezen we: „En Abraham trad toe”. En dan komt zijne roerende smeking voor de Kananitische steden. Eene smeking daarom zoo schoon, omdat Abraham de gezegende is; omdat Abraham niet beengaat om zich in zijn eigen heil te verlustigen; neen, zijn zegen drijft hem juist tot voorbede voor wat niet gezegend is. Abraham, de dankbare, de van God onmetelijk ver-

rijkte, — juist hij is nu bewogen over wat onder het oordeel ligt, en hij heft de ontfermende handen op om zijne voorbede te doen opstijgen tusschen God en Sodom: Heere, indien het mogelijk is...

* * *

Zoo staat de gemeente des Heeren, het zaad Abrahams, op de hoogte tegenover de wereld. God voert haar in dezen tijd der herdenking weer met opzet daarheen.

Daar ligt nog diezelfde wereld, die de maat harer ongerechtigheden vervult, en wier goddeloos geroep omhoog stijgt.

En daar is nog diezelfde Rechter der gansche aarde, die nederkomt om de zonde der menschenkinderen te bezien, en die Zijne oordeelen nederzendt.

En daar is nog datzelfde gezegende volk, de kinderen van den vader der geloovigen; de gemeente, die door het geloof de belofte van Abraham ontvangen heeft; God gaf die gemeente den Christus, en in Hem alle schatten des heils.

En het is als met Abraham. Aan Zijne kerk liet God niet onbekend, welk oordeel de wereld wacht. Die kerk weet het heilig misnoegen des Heeren, en ziet in de dingen van dezen tijd de flitselingen van Zijn toorn. „Ik zal nu afgaan, en bezien”....

Dat dan die kerk hare roeping, hare gebedsroeping versta! Versta, hoe God van haar verwacht, dat zij in voorbede voor de wereld bij Hem zal optreden. Dat loch vooral in deze dagen de gestalte van den aartsvader de hare zij: „En Abraham trad toe”....

Wij mogen in dezen ontoerden tijd nog zooveel zegen gedenken. De tent van 's Heeren kerk hier te lande bleef gespaard bij het woeden der verwoesting om ons heen, gelijk de tent van Abraham bij het omkeeren van Sodom.

Het komt in deze gedenkwaardige maand opnieuw in dankbare herinnering. En bovenal, de toorn Gods, die eenmaal ten volle van den hemel zal geopenbaard worden over alle ongerechtigheid der menschen, en wier beginselen en uitingen in alle oordeelen over de wereld gezien worden. — die toorn is voor 's Heeren volk in Christus gestild.

Houde al deze zegen ons niet in onze tent, om ons daar te verlustigen in ons heil, — maar drijve die zegen ons uit om met God op de hoogte te staan tegenover de wereld. Zij het gebed het voornaamste stuk der dankbaarheid. Verruime en verwijs Gods zegen ons hart, om met innerlijke ontferming bewogen te zijn over wat niet gezegend is. En trede in dezen tijd de begenadigde gemeente des Heeren nog altijd toe, gelijk Abraham, om zich in voorbede te werpen tusschen God en de wereld, en die wereld aan de barmhertigheden Gods op te dragen.

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

De kwestie van de Algemeene Genade, I.

Uitvoerig hebben we deze kwestie, welke vooral in Amerika hangende was, in ons blad besproken.

We meenen onzen lezers een genoege te doen, hun inzage te geven van wat de Synode der Chr. Ger. Kerk in Amerika dienaangaande besloot en dit eenigszins uitvoerig om het belang der zaak.

Over deze zaak werd door de Commissie van Praedvies een breedvoerig rapport ingediend, waarin drie punten, rakende „het leergeschied”, in behandeling waren genomen. Na breede discussie hierover werd een substituu-voorstel aangeboden en in bespreking genomen in plaats van het rapport der Commissie van Praedvies; echter zoo, dat er in het „substituut” telkens naar die „drie punten” verwezen wordt. Om duidelijk en volledig aan te geven, wat de Synode over deze zaak besloot, zullen we allereerst die drie punten met wat de Commissie daarover gaf, in haar geheel laten voorafgaan, om daarna het besluit der Synode te laten volgen.

I. De drie punten in het Rapport der Commissie van Praedvies.

I. Punt I constateert, dat het volgens Schrift en Confessie vaststaat, dat God gunstig gezind is jegens en zegeningen schenkt aan hen, die de Schrift bestempelt als „goddeloos” en „onrechtvaardigen”, onder wie natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn.

Bewijs uit Schrift en Confessie:

A. Schrift:

Ps. 145:9: „De Heere is aan allen goed, en Zijne barmhertigheden zijn over alle Zijne werken.”

Matth. 5:44, 45: „Maar ik zeg u, hebt uwe vijanden lief; zegent ze die u vervloeken; doet wel den genen die u haten, en bidt voor degenen die u geweld doen en vervolgen; opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is, want Hij doet zoo aan degenen die hem hooren en goed doen en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.”

Luk. 6:25, 26: „Maar hebt uwe vijanden lief en doet goed en leent zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boezen. Weest dan barmhartig gelijk ook uw Vader barmhartig is.”

Hand. 14:16, 17: „Welke in de verledene tijden al de heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen,

hoewel Hij nochtans Zichzelve niet onbetruigd gelaten heeft, goedgevoende van den hemel, ons regen en vruchtbare velden gevende, vervallende onze harten met spijze en vrolijkheid.”

I Tim. 4:10: „Want hiertoe arbeiden wij ook en worden gesmaakt, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behoudert is aller menschen, allereerst der geloovigen.”

Rom. 2:1: „Of verwacht gij den rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en ontknoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt.”

Ook teksten, die er op wijzen, dat God met een welgemeend aanbod des heils tot allen komt, toonen dit aan. Vergelijk onder meer:

Ezech. 33:11: „Zeg tot hen, Zoo waarachtig als ik leef, spreekt de Heere, Heere, zoo ik lust heb in den dood des goddeloozen! Maar daarin heb ik lust, dat de goddelooze zich bekeert van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwen boezen weg, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israels?”

Ezech. 18:23: „Zou ik eenigszins lust hebben in den dood des goddeloozen? spreekt de Heere: is het niet als hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij leve?”

B. Belijdenis.

Doritsche Leerregels II, 5, en III en IV, 8 en 9, welke handelen over de algemeene aanbidding des Evangelies. II, 5: „Vooris is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk, die in den gekruisigden Christus geloof, niet verlerve, maar het eeuwige leven hebbe; welke belofte allen volkeren en menschen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekeering en geloof.” III en IV, 8 en 9: „Doch zoo veel als er door het Evangelie geroepen worden, die worden ernstiglijk geroepen. Want God betoont ernstiglijk en waarachtiglijk in Zijn Woord wat Hem aangenaam is; namelijk dat de geroepenen tot Hem komen. Hij belooft ook met ernst allen die tot Hem komen en gelooven, de rust der zielen en het eeuwige leven.... Dat er velen door de bediening des Evangelies geroepen zijnde, niet komen en niet bekeerd worden, daarvan is de schuld niet in het Evangelie, noch in Christus, door het Evangelie aangeboden zijnde, noch in God, die door het Evangelie roept, en zelfs ook dien Hij roept onderscheidene gaven mededeelt.”

Enkele aanhalingen uit Gereformeerde schrijvers uit den bloeitijd der Gereformeerde theologie, om te bewijzen, dat de gewraakte uitdrukkingen niet op de Gereformeerde lijn liggen:

Calvijn, „Instituut”, Boek II, Hfdst. II, 16:

„En niemand heeft lief te vragen wat de boezen, die geheel van God vervreemd zijn, met den Geest te doen hebben. Want dat de Geest Gods gezegd wordt alleen in de geloovigen te wonen, zulks moet verstaan worden van den Geest der heiligmaking, door welken wij Gode als zijn tempelen worden toegeheiligd. En desmettegenstaande vervult, beweegt, versterkt Hij alles door de kracht van dienzelfde Geest, en zulks volgens de eigendommeligheden van ieder geslacht, die Hij hetzelfde door de wet der schepping heeft toegevoegd. Indien de Heere gewild heeft, dat wij zouden worden geholpen door de werkzaamheid en den dienst der boezen, in de natuurkundige, rede- en wiskunstige en andere hiertoe behoorende wetenschappen, zoo laat ons van dezelve gebruik maken; opdat wij Gods gaven, in hen ons vanzelf aangeboden, verzuimende, niet om onze onachtzaamheid rechtvaardig worden gestraft.”

„Instituut”, Boek III, Hfdst. XIV, 2:

„Want wij zien, dat Hij hen, die onder de menschen de deugd betrachten, met velelei zegeningen des tegenwoordigen levens achtervolgt. Niet dat die uiterlijke gedaante der deugd zijn minste welstand zou verdienen, maar het belooft Hem dus te toonen, hoezeer Hem de ware gerechtigheid ter harte gaat, dewijl Hij niet dult dat zelfs de uiterlijke en schijnbare hare tijdelijke belooning zou missen. Waaruit volgt heiligen we onlangs beleden hebben, dat al zulke deugden, of liever beeltenissen van deugden, Gods gaven zijn; want er is niets dat eenigszins loffelijk is, dat van Hem niet voortkomt.”

Van Maastricht, Eerste Deel, p. 439: „Hieruit ontstaat nu wel een drieërlei liefde Gods jegens de schepselen: Een algemeene (Ps. 134:31 en 145:9), waardoor Hij alle dingen geschapen heeft, onderhoudt en bestiert (Ps. 96:7 en 147:9). Eene gemeene, zich wel tot de menschen bijzonderlijk uitstrekkende, juist wel niet tot alle en een iegelijke; maar evenwel tot allerlei, zonder onderscheid, zoowel verworpenen als uitverkorenen, van wat soort en geslacht dezelve ook zijn, aan welke Hij zijne welvaden uitdeelt, welke vermeld worden, (Hebr. 6:4, 5; 1 Cor. 13:1, 2).”

HEPP.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Belgische reis.

IV.

Om twee uur vriede de zitting weer aan. De Eykman was zoo vriendelijk ons op te zoeken aan het station te Charleroi. Wij tranden daarop te zamen naar Junet en vonden de vergadering bezig met de behandeling van het rapport van den Synodalen Raad. Dit lichaam bestaat uit zestien leden op zijn minst, buiten den Algemeenen Secretaris en den Penningmeester. De helft der leden mag worden gekozen uit de predikanten, maar ook niet meer dan de helft; er mogen wel meer dan de helft van zijn leden worden gekozen uit de gewone leden der gemeenten. De leden worden voor den tijd van vier jaar gekozen, de helft moet om de twee jaar aftreden, maar is herkiesbaar. Wij waren tegenwoordig bij de verkiezing van deze helft. Een ieder had het recht personen te noemen, die men achtte dat in aanmerking kwamen voor deze

verkiezing besproken, ons regen en vruchtbare velden gevende, vervallende onze harten met spijze en vrolijkheid.”

Toen en he was, kw op de k meld Gautier, drukter de Kerk deelte v Zending gen met beteeke komsten, voor de tot onze geen en wordt, r genoodis Utrecht afgevaan de reed Kerken wonderi er wel land on marteld eersten onze Ke staan. I deze to niet na ontschu verband meerde uitmoed kan ik gedach merking van Br van he in de gedaan aan di vooral leiders dus nu geesteli op den

Toen wij ad geklap Een Commi volgde praend gelezel clusies trof di discussi leeken uitgesl grond, digden eene moette haar J goedet ik spr bekeer Dit van d zake onzer dat de Zent Na inzake meerd spreke wunn groot La de di gen. unig Tel clusie en s deelte den gezon Op tage cati